

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๕

บทบรรณาธิการ

คำถาม บริษัทไม่เคยแต่งตั้งประธานกรรมการของบริษัท การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทไม่มีการเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นเป็นประธานที่ประชุม มติที่ประชุมชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒๔๕/๒๕๖๑

บริษัทไม่เคยแต่งตั้งกรรมการคนใดให้เป็นประธานกรรมการของบริษัท ดังนั้นในวันที่มีการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทจึงเป็นกรณีที่ผู้ถือหุ้นซึ่งอยู่ในที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวจะต้องเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นเป็นประธานที่ประชุมตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๑๔๐ วรรคสอง การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท ฮ. ดำเนินไปโดยไม่มีการเลือกผู้ถือหุ้นคนหนึ่งในจำนวนซึ่งมาประชุมขึ้นเป็นประธานที่ประชุมตาม มาตรา ๑๑๔๐ วรรคสอง เมื่อการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวได้ประชุมกันโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยการประชุมใหญ่ มติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวจึงเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ อันผิดระเบียบ กรณีมีเหตุต้องเพิกถอนมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัท ฮ.

คำถาม การติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ด้วยพฤติการณ์และการกระทำที่ไม่เหมาะสมจะถือว่าเป็นการข่มขู่อันจะทำให้นิติกรรมเป็นโมฆียะหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๔๔/๒๕๖๑

ป.พ.พ.มาตรา ๑๖๔ บัญญัติว่า การข่มขู่ที่จะทำให้การใดตกเป็นโมฆียะนั้นจะต้องเป็นการข่มขู่ที่จะให้เกิดภัยอันใกล้จะถึงและร้ายแรงถึงขนาดที่จะจงใจให้ผู้ถูกข่มขู่มีมูลต้องกลัว ซึ่งถ้ามิได้มีการข่มขู่เช่นนั้น การนั้นก็คงจะมีได้กระทำให้ขึ้น โจทก์นำกลุ่มผู้ขายหลายคนแต่งกายคล้ายตำรวจไปที่บ้านของจำเลยซึ่งเป็นที่ตั้งโรงงาน พุดจาข่มขู่ที่บ้านและที่ดินตกเป็นของโจทก์แล้ว หากจำเลยจะดำเนินงานต่อต้องให้เงินโจทก์ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยกลัวจึงต้องทำสัญญากู้ยืมเงิน การกระทำให้ดังกล่าวเป็นเพียงการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ด้วยพฤติการณ์และการกระทำที่ไม่เหมาะสมเท่านั้น หาได้เกิดภัยอันใกล้จะถึงและร้ายแรงถึงขนาดที่จะถือได้ว่าเป็นการข่มขู่อันจะทำให้สัญญากู้ยืมเป็นโมฆียะไม่

คำถาม การฟ้องเพิกถอนการฉ้อฉลกับนิติกรรมที่เกิดจากเจตนาหลงมีข้อแตกต่างกันอย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๖๘๖/๒๕๖๑

การฟ้องเพิกถอนการฉ้อฉลตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๓๗ อันจะตกอยู่ในบังคับแห่งอายุความตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๔๐ กรณีต้องเป็นเรื่องที่ลูกหนี้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมีอำนาจทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น อันเป็นนิติกรรมที่สมบูรณ์ แต่นิติกรรมซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่าง ส. ผู้ขาย กับจำเลยที่ ๑ ผู้ซื้อ เกิดจากเจตนาหลงตกเป็นโมฆะ จำเลยที่ ๑ จึงไม่ใช่เจ้าของไม่มีอำนาจขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ กรณีมิใช่การฟ้องเพิกถอนการฉ้อฉล ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องฟ้องภายในอายุความ ๑ ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๒๔๐

จำเลยทั้งสองอ้างว่าขณะที่จำเลยที่ ๑ ขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๒ ศาลฎีกายังมิได้พิพากษาเพิกถอนนิติกรรมซื้อขายระหว่าง ส. กับจำเลยที่ ๑ แต่เมื่อจำเลยที่ ๒ รับโอนโดยไม่สุจริต จึงไม่ได้รับความคุ้มครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ตอนท้าย

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๕๐/๒๕๖๑

โจทก์โอนที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ ๑ โดยไม่มีเจตนาแท้จริงให้ผูกพันกัน เป็นการแสดงเจตนาหลงโดยสมรู้กันระหว่างโจทก์และจำเลยทั้งสอง เพื่อให้จำเลยทั้งสองนำที่ดินพิพาทไปจำนองเป็นประกันหนี้กู้เงินต่อธนาคาร ท. การโอนที่ดินพิพาทระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๒ จึงตกเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง

คำถาม สัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญ หุ้นส่วนคนหนึ่งส่งซื้อสินค้าอันเป็นไปในทางที่เป็นธรรมดาการค้าขายของห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนอื่นจะต้องผูกพันด้วยหรือไม่ และจะต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้ดังกล่าวด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๕๖๓/๒๕๖๑

จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ กับบุคคลในครอบครัวของจำเลยที่ ๑ ตกลงเข้ากันเพื่อประกอบกิจการร้าน น. ร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์แบ่งปันผลกำไรระหว่างกัน จึงเข้าลักษณะเป็นสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๑๒ การที่จำเลยที่ ๒ ส่งซื้อสินค้าจากโจทก์เป็นการดำเนินการในฐานะหุ้นส่วนของร้าน น. อันเป็นไปในทางที่เป็นธรรมดา

การค้าขายของห้างหุ้นส่วน จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นหุ้นส่วนของจำเลยที่ ๒ ย่อมมีความผูกพัน
ในการนั้น ๆ ด้วย และจะต้องรับผิดชอบร่วมกันโดยไม่จำกัดจำนวนในการชำระหนี้อันได้ก่อให้เกิดขึ้นเพราะจัดการไปเช่นนั้น ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๐

คำถาม นำที่ดินซึ่งเป็นสินส่วนตัวไปจำนองประกันหนี้เงินกู้โดยกริยาร่วมมือ
ชำระด้วย กริยาจะเป็นเจ้าของร่วมในที่ดินด้วยหรือไม่

บ้านที่ก่อสร้างขึ้นใหม่บนที่ดินสินส่วนตัวด้วยเงินที่ได้มาระหว่างสมรสใช้เป็นที่อยู่
อาศัยร่วมกัน บ้านเป็นสินสมรสหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๔๔๓/๒๕๖๑

การที่ผู้ร้องซื้อที่ดินพิพาทแล้วจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของที่ดินพิพาทก่อนที่
ผู้ร้องกับจำเลยจะจดทะเบียนสมรสกัน ย่อมถือได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินที่ผู้ร้องมีอยู่
ก่อนสมรสและเป็นสินส่วนตัวของผู้ร้อง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๑) ส่วนการที่ต่อมา
ผู้ร้องนำที่ดินพิพาทที่ซื้อได้กรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของไปจดทะเบียนจำนองประกันหนี้เงินกู้ก็เป็น
สิทธิที่ผู้ร้องสามารถทำได้ และการที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นกริยาจะร่วมมือชำระด้วยก็เป็นเพียง
การช่วยชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้ร้องเท่านั้น กรณียังถือไม่ได้ว่าจำเลยที่ ๑ เป็นเจ้าของร่วมกับ
ผู้ร้องในที่ดินพิพาท

บ้านพิพาทบนที่ดินพิพาทเป็นบ้านตึกสองชั้นที่ก่อสร้างขึ้นใหม่แทนบ้านหลังเดิม
ที่เป็นบ้านตึกชั้นเดียว แต่ยังคงใช้เลขที่บ้านตามเดิม และด้วยเงินที่ได้มาระหว่างสมรสของ
ผู้ร้องกับจำเลยที่ ๑ และผู้ร้องกับจำเลยที่ ๑ ใช้บ้านหลังดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยร่วมกัน
พฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าบ้านพิพาทก่อสร้างขึ้นโดยได้รับความยินยอมและอยู่ในความรู้เห็น
ของผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินพิพาท อันถือได้ว่าเข้าช้อยกเว้นในกรณีที่ผู้มีสิทธิในที่ดินของผู้อื่น
ใช้สิทธิปลูกสร้างไว้ในที่ดินนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๖ และไม่ถือว่าบ้านพิพาทเป็นทรัพย์สิน
ส่วนควบของที่ดินอันตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องแต่ผู้เดียวตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๔
หากแต่บ้านพิพาทเป็นสินสมรสไม่ใช่สินส่วนตัว จึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ร่วมกันของจำเลยที่ ๑
กับผู้ร้อง

คำถาม ที่ดินที่ได้มาก่อนจดทะเบียนสมรสกัน แต่เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดให้
หลังจากจดทะเบียนสมรสแล้ว ที่ดินเป็นสินสมรสหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕๑/๒๕๖๑

เหตุที่ผู้ตายมีชื่อเป็นเจ้าของที่ดินเพียงผู้เดียวเนื่องจากผู้ตายได้รับการยกให้ที่ดินพิพาทจากบิดามารดา ผู้ตายครอบครองทำประโยชน์มากกว่า ๔๐ ปี ซึ่งเป็นเวลาก่อนที่ผู้ตายอยู่กินและจดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องสอด ที่ดินพิพาทจึงเป็นทรัพย์สินที่ผู้ตายมีอยู่ก่อนสมรสเป็นสินส่วนตัวของผู้ตายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๑ (๑) แม้เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ตายหลังจากผู้ตายจดทะเบียนสมรสกับผู้ร้องสอดแล้วก็ไม่มีผลทำให้ที่ดินพิพาทซึ่งเป็นสินส่วนตัวของผู้ตายกลับกลายเป็นทรัพย์สินที่ผู้ตายได้มาในระหว่างสมรส อันจะเป็นสินสมรสตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๔๗๔ (๑) เมื่อที่ดินพิพาทเป็นสินส่วนตัวของผู้ตาย ผู้ตายจึงมีสิทธิทำพินัยกรรมยกที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยได้

คำถาม เจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดิน ทำนิติกรรมขายฝากที่ดินโดยเจ้าของรวมอื่นมิได้รู้เห็นยินยอม จะมีผลผูกพันในส่วนของผู้ขายฝากหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๒๔๐/๒๕๕๔

ที่ดินพิพาทเป็นทรัพย์สินกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์กับจำเลยที่ ๑ คนละกึ่งหนึ่ง การที่จำเลยที่ ๑ ทำนิติกรรมขายฝากที่ดินพิพาทแก่จำเลยที่ ๓ โดยโจทก์มิได้รู้เห็นยินยอม นิติกรรมย่อมไม่มีผลผูกพันที่ดินพิพาทในส่วนของผู้ขายฝาก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๑ วรรคสอง แต่ที่ดินพิพาทในส่วนของผู้ขายฝากที่ ๑ จำนวนกึ่งหนึ่ง ย่อมมีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๖๑ วรรคหนึ่ง แม้ว่าจำเลยที่ ๑ มิได้ได้รับความยินยอมจากโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าของรวมอีกคนหนึ่งให้ขายฝากก็ตาม

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ